

Πρώτα οι βάσεις και μετά το ΝΑΤΟ

ΓΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Από τον Γιώργο Βόση



Από σήμερα, με την επίσκεψη του Μάρτιου Νίμιτς στην Αθήνα και ολοκληρωτή την επόμενη εβδομάδα στην Άγκυρα (στη σύνοδο του ΝΑΤΟ και τις επαφές και συναντήσεις στο περιθώριό της) τίθενται επί τάπητος υπό αναδιαπραγμάτευση όλες οι εκκρεμότητες της εξωτερικής μας πολιτικής — με κύριες αιχμές τις σχέσεις της χώρας μας με τις ΗΠΑ, το ΝΑΤΟ και την Τουρκία. «Ήρθε η ώρα της αλήθειας για τα εξωτερικά προβλήματα μας», τονίζουν χαρακτηριστικά χθες από επίσημα χείλη στην Αθήνα.

Ολόκληρο το φάσμα αυτών των προβλημάτων προσέλαβε νέες διαστάσεις με τις τελευταίες εξελίξεις — και, κυρίως:

1) Με τα «τελελεσμένα» σε βάρος της Ελλάδας, που δημιουργεί η τεράστια οικονομική και στρατιωτική (τα διαχωριστικά όρια — αν υπάρχουν — είναι δυσδιάκριτα), βοήθεια στην Τουρκία από ποικίλες δυτικές πηγές (1,6 δισ. δολάρια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, 560 εκ. μάρκα από τη Δυτ. Γερμανία και 250 εκ. δολάρια απ' ευθείας από το ΝΑΤΟ — είναι τα σωστά ποσά...). Το γεγονός ότι η βοήθεια αυτή ανηγνέλλεται ή επιστημοποιείται τις παραμονές ακριβώς της συνόδου του ΝΑΤΟ στην Άγκυρα — άθε άλλο παρά είναι ουκ — ιατικό, και.

2) με τις αποκαλύψεις του «Νιού Στίφτμαν» για τους μυστικούς όρους, που περιλαμβάνει η πρόσφατη αμερικανοτουρκική «αμυντική» συμφωνία. Κατά τους όρους αυτών — που, μέχρι στιγμής, μάλλον δεν έτυχαν ανάλογης με τη σημασία τους προβολής από τον ελληνικό Τύπο:

■ Παρέχεται η δυνατότητα στους Αμερικανούς, με ομητιότητα τις βάσεις τους στην Τουρκία, για στρατιωτικές επιχειρήσεις και σε γύρες έξω από τα όρια του ΝΑΤΟ. Οι Αμερικανοί, ειδικότε-

ρα, μπορούν να κατασκοπεύουν την Μέση Ανατολή και ιδιαίτερα το Ιράκ, τη Συρία και την Κύπρο. Ως προς την Ελλάδα, μπορούν, βέβαια, να παρακολουθούν όλες τις κινήσεις του Ναυτικού και της Αεροπορίας.

Η έγκυρη βρετανική επιθεώρηση καταχωρεί με επιφύλαξη και πληροφορίες πολύ αποκαλυπτικές στις προεκτάσεις τους για τα ελληνικά πολιτικά πράγματα:

■ «Ότι μόνον ο κ. Ευ. Αδερωφ από την ελληνική κυβέρνηση πληροφορήθηκε το περιεχόμενο της μυστικής αμερικανοτουρκικής συμφωνίας. Και

■ «Ότι ο κ. Αδερωφ έχει διαβεβαιώσει Αμερικανούς επισήμους ότι θα εξασφαλίσει με ενόργανες του την επιστροφή της Ελλάδας στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ. (Σημείωση: Όπως είναι γνωστό, ο κ. Αν. Παπανδρέου έχει καταγγείλει στη Βουλή και το επανέλαβε πρόσφατα ότι ο κ. Αδερωφ έχει προχωρήσει και σε άλλη διαβεβαίωση σε Αμερικανούς επισήμους: ότι οι αμερικανικές βάσεις στη χώρα μας θα διατηρηθούν ανεξέλιπτα αν προχωρήσει η επανένταξη στο ΝΑΤΟ ή όχι).

Για όλα αυτά, η αντίδραση του υπουργού Εθν. Αμύνης (δημοσιεύεται ολόκληρη στην πρώτη σελίδα της «Ε» — υπήρ-

ξε περιέργως ήπια και απολογητική και πολύ ενδιαιφύρουσα στις υπαινικτικές της αιχμές — για την γενικότερη κατάσταση στους κόλπους της Ν.Δ. και ειδικότερα στα ηγετικά κλιμάκια της...

★

Αν κάτι διαφαίνεται αδρά από τις τελευταίες αυτές εξελίξεις — σε συνδυασμό με δημοσιογραφικές πληροφορίες από την Ουάσιγκτον («Βήμα» 15-6-80) — που προδιαγράφει το κλίμα, μέσα στο οποίο θα γίνουν οι συζητήσεις του κ. Κ. Μητσότακη με τον Μάθιου Νίμιτς και τον Έντουιντ Μάσκου είναι ότι:

■ Απόλυτη προτεραιότητα για τους Αμερικανούς έχε η άμεση έναρξη διαπραγματεύσεων («αναμενόμενες» τις θέλει ο κ. Αδερωφ σε όλες τις ανακινούμενες του υπουργείου Αμύνης — και τη γθεσινή για τη σύσκεψη στο Πεντάγωνο) για την ανανέωση της ελληνοαμερικανικής «αμυντικής» συμφωνίας, ως προς τις βάσεις, που έχει «παγώσει» από το 1977.

■ Όχι μόνο διαφωνούν οι Αμερικανοί με τον τρόπο, που συνδέει η ελληνική κυβέρνηση το θέμα των βάσεων με τις διαπραγματεύσεις για την επανένταξη («εάν δεν επανέλθουμε στο στρατιωτικό σκέ-

λος του ΝΑΤΟ, η διατήρηση των βάσεων θα γίνει εξαιρετικά δυσχερής», επανέλαβε χτες ο κ. Μητσότακης) αλλά, αντιστρέφοντας τις προτεραιότητες, θεωρούν τη συμφωνία για τις βάσεις προϋπόθεση για την επανένταξη.

■ Ενισχύονται, έτσι, οι πληροφορίες και εκτιμήσεις (είχαν τονωθεί και κατά την περιόδεία στην περιοχή μας και τις επαφές στην Αθήνα των τεσσάρων Αμερικανών ηγενοσυστάων τον περασμένο (Απρίλη) ότι, με τις διαφοροποιήσεις που σημειώνονται στην Ευρώπη, η αμερικανική κυβέρνηση προσανατολίζεται στην εξυπηρέτηση των στρατηγικών της στόχων κυρίως με διμερείς «αμυντικές» συμφωνίες (εκτός του ΝΑΤΟ) — ιδιαίτερα στο μεσογειακό χώρο — με την Τουρκία, την Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία. Προς αυτή την κατεύθυνση παρέχει μία ένδειξη η — περιεργή από πρώτη ματιά — δήλωση του Λούις (γνωστό φερόφωνο του Πενταγώνου) στην Ουάσιγκτον στις 18 Ιουνίου ότι: «Αν η Ελλάδα αποφασίσει να αποχωρήσει από τη Συμμαχία, το ΝΑΤΟ δεν θα αναλάβει καμιά νέα πρωτοβουλία για να την υποβοηθήσει. Αλλά την χειροπιαστή απόδειξη την δίνουν οι μυστικοί όροι της αμερικανοτουρκικής συμφωνίας — που, βεβαίως, θα αποτελούσε το πρότυπο και για μία αντίστοιχη ελληνοαμερικανική...

★

Το μεγάλο «ατού» της αμερικανικής πλευράς για την άσκηση ωμού εθισμού κατά τις συνομιλίες Μητσότακη —

Μάσκου — Νίμιτς είναι, βέβαια, η απειλούμενη ανατροπή της ισορροπίας δυνάμεων στο Αιγαίο, με τον παταλώ της δυτικής βοήθειας προς την Τουρκία.

Απειλή άμεση, που, προφανώς, δεν αποτρέπει:

■ Ούτε τα «έντονα» κυβερνητικά διαβήματα προς την Βόννη.

■ Ούτε το «πάγωμα» των διαπραγματεύσεων τόσο για την επανένταξη στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, όσο και για την ανανέωση της ελληνοαμερικανικής «αμυντικής» συμφωνίας.

■ Ούτε, πολύ περισσότερο, το παζάρι όλων του κ. Κ. Καραμανλή με τον Ζισκόρ Ντ' Εσταίν ή η αναζήτησή τους σε άλλες κατευθύνσεις — σε συνθήκες επιδεινούμενης οικονομικής κρίσης είναι σίγουρο ότι η οικονομία μας δεν μπορεί να αντέξει για πολύ αυτόν τον ξέφρενο ανταγωνισμό εξουσιασμών με την Τουρκία...

Όταν άρχισε να διαγράφεται στον ορίζοντα η απειλή ανατροπής της ισορροπίας δυνάμεων ο — πρωθυπουργός τότε — κ. Κ. Καραμανλής είχε πει στη Βουλή (16-1-80): «Υπάρχει ανεπιληψμένη, υποχρέωση από μέρους της Αμερικής να σεβαστεί αυτή την ισορροπία. Αλλά και αν η Αμερική αποδειχθεί ασυνεπής, υπάρχουν άλλοι τρόποι να εξασφαλισουμε αυτή την ισορροπία».

Ο υπουργός Εξωτερικών κ. Κ. Μητσότακης, όταν ρωτήθηκε προχτές για το ίδιο θέμα δεν άφησε περιθώρια να οργισθεί η φαντασία για τους «άλλους τρόπους»: Είπε καθαρά ότι η ισορροπία δύναμει μπορεί να διασφαλιστεί είτε με την επανένταξη στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ είτε αν οι ΗΠΑ εγγυηθούν τα σύνορά μας.

Τοποθέτηση που μάλλον δεν ενισχύει — αν δεν καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτη — την ελληνική διαπραγματευτική ικανότητα, τώρα που η χειρωνακτική εξωτερική πολιτική δίνει τις πιο σκληρές εξετάσεις της κατά πόσο είναι «επιδεξιμένη» ή όχι...